

3 Požárně bezpečnostní řešení staveb

3.1 Stavební a kolaudační řízení

Každá stavba v České republice musí být provedena v souladu s veřejným zájmem, zejména s územně plánovací dokumentací, cíli a záměry územního plánování, obecnými požadavky na výstavbu, technickými požadavky na stavby a zájmy chráněnými zvláštními předpisy. Splnění stavebně technických podmínek požární bezpečnosti staveb a technologií se prokazuje požárně bezpečnostním řešením stavby nebo obdobnou dokumentací, která je nedílnou součástí projektové dokumentace ověřené stavebním úřadem podle stavebního zákona.

Součástí návrhu stavby jsou podklady pro umístění stavby stanovící podmínky požární bezpečnosti tak, aby odpovídaly požadavkům uvedeným v české technické normě upravující podmínky požární bezpečnosti staveb,¹⁾ z hlediska

- odstupových vzdáleností a požárně nebezpečného prostoru,
- evakuace osob a zvířat,
- zdrojů požární vody a jiných hasebních látek,
- vybavení staveb vyhrazenými požárně bezpečnostními zařízeními,
- přístupových komunikací a nástupních ploch pro požární techniku,
- zabezpečení stavby či území stavbou nebo stavbami požární ochrany, pokud to odůvodňují požadavky na záchranné a likvidační práce nebo ochranu obyvatelstva.

Dokončenou stavbu, popřípadě její část schopnou samostatného užívání nebo tu část stavby, na které byla provedena změna nebo udržovací práce, pokud tyto stavby vyžadovaly stavební povolení, lze užívat k určenému účelu jen na základě kolaudačního rozhodnutí a v něm stanovených podmínek. Vlastník stavby je pak povinen udržovat stavbu v dobrém stavebním stavu, tak aby nevznikalo nebezpečí požárních a hygienických závad, aby nedocházelo k jejímu znehodnocení nebo ohrožení jejího vzhledu a aby se co nejvíce prodloužila její užitelnost. Uživatelé bytů a nebytových prostor jsou přitom povinni umožnit provedení nařízené údržby stavby.

Vlastník stavby je povinen dokumentaci skutečného provedení stavby uchovávat po celou dobu jejího užívání; při změně vlastnictví stavby ji odevzdá novému nabyvateli a při odstranění stavby stavebnímu úřadu.

Vlastníci rozvodných sítí, kanalizace a ostatních liniových podzemních staveb a zařízení jsou povinni vést o nich evidenci a z té poskytovat osobám, které prokáží odůvodněnost svého požadavku, ověřené údaje o jejich poloze.

Veškerá stavebně technická opatření vedoucí k zajištění požární bezpečnosti staveb musí být směřována tak, aby užívání stavby bylo zabezpečováno v souladu s podmínkami zakotvenými

¹⁾ Například ČSN 73 0802, ČSN 73 0804.

v příslušné projektové dokumentaci ověřené stavebním úřadem. Nejsou-li zachovány doklady (především ověřená dokumentace), z nichž by bylo možno zjistit účel, pro který byla stavba povolena, platí, že stavba je určena k účelu, pro který je svým stavebně technickým uspořádáním vybavena. Jestliže vybavení stavby nasvědčuje několika účelům, má se za to, že stavba je určena k účelu, ke kterému se užívá bez závad.

Stavební úřad může nařídit vlastníku stavby, aby pořídil dokumentaci skutečného provedení stavby v případech, kdy nebyla vůbec pořízena, nedochovala se nebo není v náležitém stavu (§ 104 stavebního zákona).

Ve stavebním řízení stavební úřad přezkoumává zejména, zda předepsaná dokumentace splňuje podmínky územního rozhodnutí, zda splňuje požadavky týkající se veřejných zájmů, především ochrany životního prostředí, ochrany zdraví a života, a odpovídá obecným technickým požadavkům na výstavbu a zvláštnímu předpisu. Dokončenou stavbu, popřípadě její část schopnou samostatného užívání nebo tu část stavby, na které byla provedena změna nebo udržovací práce, pokud tyto stavby vyžadovaly stavební povolení, lze užívat jen na základě kolaudačního rozhodnutí. Dokončené terénní úpravy, těžební a jim podobné nebo s nimi související práce, jakož i informační, reklamní a propagační zařízení se kolaudují pouze v případě, že to stavební úřad stanovil při jejich povolení.

3.2 Projektová dokumentace staveb

Projektová dokumentace stavby (projekt), která se předkládá ke stavebnímu řízení (do 31. 12. 2006 podle zákona č. 50/1976 Sb.), obsahuje podle ustanovení § 18 vyhlášky č. 132/1998 Sb. zejména:

- a) souhrnnou zprávu s údaji doplňujícími základní údaje o stavbě uvedené v žádosti o stavební povolení a s informacemi o výsledku provedených průzkumů a měření a splnění podmínek rozhodnutí o umístění stavby, bylo-li vydáno; dále musí být ze zprávy dostatečně zřejmé
 1. navrhované urbanistické, architektonické a stavebně technické řešení stavby, jejích konstrukčních částí a použití stavebních materiálů z hlediska dodržení obecných technických požadavků na výstavbu včetně užívání stavby osobami s omezenou schopností pohybu a orientace,
 2. požárně bezpečnostní řešení,
 3. nároky na vodní hospodářství, energie, dopravu (včetně parkování), zneškodňování odpadů a řešení napojení stavby na stávající sítě technického vybavení,
 4. údaje o nadzemních a podzemních stavbách (včetně sítí technického vybavení) na stavebním pozemku a sousedních pozemcích a o stávajících ochranných pásmech,
 5. u staveb s provozním, výrobním nebo technickým zařízením údaje o tomto zařízení, o koncepci skladování, řešení vnitřní dopravy a ploch pro obsluhu, údržbu a opravy, popřípadě nároky na zkušební provoz po dokončení stavby,
 6. údaje o dodržení podmínek stanovených pro navrhování objektů na poddolovaném území,

7. údaje o dodržení požadavků stanovených zvláštními předpisy,
 8. uspořádání staveniště a bezpečnostní opatření, jde-li o provádění stavebních prací za mimořádných podmínek,
 9. údaje o splnění podmínek stanovených dotčenými orgány státní správy podle zvláštních předpisů,
 10. způsob zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení pro výstavbu i budoucí provoz,
- b) celkovou situaci stavby (zastavovací plán) v měřítku zpravidla 1:200 až 1:500 s vyznačením hranic pozemků a jejich parcelních čísel podle katastru nemovitostí, včetně sousedních pozemků, stávajících staveb na nich, podzemních sítí technického vybavení, a návrh přípojek na inženýrské sítě, vytyčovací výkresy nebo potřebné geometrické parametry, popřípadě další výkresy podle charakteru a složitosti stavby včetně ochranných pásem; u liniových staveb zakres jejich trasy v mapovém podkladu v měřítku 1:10 000 nebo 1:50 000,
- c) stavební výkresy pozemních a inženýrských staveb, ze kterých je zřejmý dosavadní a navrhovaný stav, především půdorysy, řezy, pohledy (v měřítku zpravidla 1:100) obsahující jednotlivé druhy konstrukcí a částí stavby (např. základy, nosné konstrukce, schodiště, střešní konstrukce), komíny, polohové a výškové uspořádání stavby a všech jejích prostorů s vyznačením funkčního určení, schematické vyznačení vnitřních rozvodů a instalací (zdravotně technické včetně požárního vodovodu, silnoproudé, slaboproudé, plynové, teplovodní atd.), technická zařízení (kotelny, výtahy apod.), úpravy a řešení předepsané ke zvláštnímu zajištění staveb z hlediska civilní ochrany, požární bezpečnosti a z hlediska užívání staveb osobami se sníženou schopností pohybu a orientace; u staveb s provozním, výrobním nebo technickým zařízením stavební výkresy obsahující prostorové umístění strojů a zařízení včetně řešení vnitřních komunikací,
- d) návrh úprav okolí stavby a návrh ochrany zeleně v průběhu provádění stavby.

Žádá-li stavebník o stavební povolení postupně k jednotlivým stavbám souboru, obsahuje projektová dokumentace první stavby celkovou situaci (zastavovací plán) souboru staveb včetně zařízení staveniště. Celková situace stavby a hlavní stavební výkresy (zejména půdorysy, řezy, uliční průčelí) se předkládají v provedení zajišťujícím stálost tisku.

Projektová dokumentace stavby (projekt), která se předkládá ke stavebnímu řízení, obsahuje tedy mimo jiné souhrnnou zprávu s údaji doplňujícími základní údaje o stavbě uvedené v žádosti o stavební povolení a s informacemi o výsledku provedených průzkumů a měření a splnění podmínek rozhodnutí o umístění stavby, bylo-li vydáno. Dále musí být ze zprávy dostatečně zřejmé rovněž požárně bezpečnostní řešení.

Rozsah a obsah projektové dokumentace (od 1. 1. 2007 podle zákona č. 183/2006 Sb.) pro ohlášení stavby podle ustanovení § 104 odst. 2 písm. a) až d) stavebního zákona, k žádosti o stavební povolení podle § 110 odst. 2 písm. b) stavebního zákona a k oznámení stavby ve zkráceném stavebním řízení

podle § 117 odst. 2 stavebního zákona je stanoven v příloze č. 1 vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb.

Zpracovávat požárně bezpečnostní řešení [§ 41 vyhlášky č. 246/2001 Sb.], jako dílčí část projektové dokumentace stavby je oprávněn autorizovaný architekt (s výjimkou staveb inženýrských) nebo autorizovaný inženýr, případně autorizovaný technik, kterému byla udělena autorizace pro obory uvedené v ustanoveních § 4 a § 5 zákona č. 360/1992 Sb.

Požárně bezpečnostní řešení je oprávněn zpracovávat autorizovaný architekt, inženýr případně technik vždy pouze v rámci projektování stavby odpovídající oboru, pro který má udělenou autorizaci. Pokud zpracuje požárně bezpečnostní řešení, musí také tuto dílčí část projektové dokumentace opatřit svým vlastnoručním podpisem a otiskem razítka se státním znakem České republiky (§ 13 odst. 3 zákona č. 360/1992 Sb.) a odpovídá za její správnost, úplnost a proveditelnost (§ 46b odst. 1 stavebního zákona).

Jinak je projektant ve smyslu § 46b odst. 1 stavebního zákona povinen ke zpracování požárně bezpečnostního řešení přizvat inženýra, popř. technika autorizovaného pro specializaci požární bezpečnost staveb podle zákona č. 360/1992 Sb.; přitom zpracovatel požárně bezpečnostního řešení opatří tuto dílčí část projektové dokumentace rovněž vlastnoručním podpisem a otiskem razítka se státním znakem České republiky.

Podmínkami stavebního povolení může být stanoveno předložení podrobnější dokumentace ještě před zahájením stavby, potřebné ke kontrole dodržení podmínek stanovených pro provedení stavby.

3.3 Vybrané činnosti ve výstavbě – projektová činnost

Vybrané činnosti, jejichž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě (dále jen „vybrané činnosti ve výstavbě“), mohou vykonávat pouze fyzické osoby, které získaly oprávnění k výkonu těchto činností podle zvláštního předpisu.²⁾

Vybranými činnostmi jsou projektová činnost ve výstavbě, kterou se rozumí zpracování územně plánovací dokumentace, územní studie, dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a projektové dokumentace pro vydání stavebního povolení, pro ohlašované stavby podle § 104 odst. 2 písm. a) až d) zákona č. 183/2006 Sb., pro provádění stavby a pro nezbytné úpravy, a odborné vedení provádění stavby nebo její změny.

Projektovou dokumentací je dokumentace pro vydání stavebního povolení, projektová dokumentace ohlášení stavby podle § 104 odst. 2 písm. a) až d) zákona č. 183/2006 Sb., projektová dokumentace pro provádění stavby a projektová dokumentace pro nezbytné úpravy podle § 137 zákona č. 183/2006 Sb.

²⁾ zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů

Projektant odpovídá za správnost, celistvost a úplnost jím zpracované územně plánovací dokumentace, územní studie a dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, zejména za respektování požadavků z hlediska ochrany veřejných zájmů a za jejich koordinaci. Je povinen dbát právních předpisů a působit v součinnosti s příslušnými orgány územního plánování a dotčenými orgány.

Projektant odpovídá za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby provedené podle jím zpracované projektové dokumentace a proveditelnost stavby podle této dokumentace, jakož i za technickou a ekonomickou úroveň projektu technologického zařízení, včetně vlivů na životní prostředí. Je povinen dbát právních předpisů a obecných požadavků na výstavbu, vztahujících se ke konkrétnímu stavebnímu záměru. Statické, popřípadě jiné výpočty musí být vypracovány tak, aby byly kontrolovatelné. Není-li projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejímu zpracování přizvat osobu s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, která odpovídá za jí zpracovaný návrh. Odpovědnost projektanta za projektovou dokumentaci stavby jako celku tím není dotčena.

Dokumentaci ohlašovaných staveb uvedených v § 104 odst. 2 písm. e) až i) a n) může kromě projektanta zpracovat též osoba, která má vysokoškolské vzdělání stavebního nebo architektonického směru anebo střední vzdělání stavebního směru s maturitní zkouškou a alespoň 3 roky praxe v projektování staveb. Na tuto osobu se přiměřeně vztahuje ustanovení § 159 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb.

3.4 Navrhování požární bezpečnosti staveb

Zpracovávat požárně bezpečnostní řešení, jako dílčí část projektové dokumentace stavby je oprávněn autorizovaný inženýr, kterému byla udělena autorizace podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, a to pro obor

- pozemní stavby,
- dopravní stavby,
- vodohospodářské stavby,
- mosty a inženýrské konstrukce
- požární bezpečnost staveb.

3.5 Formální a věcné náležitosti požárně bezpečnostního řešení stavby

Při zpracování požárně bezpečnostního řešení se vychází z požadavků zvláštních právních předpisů (např. vyhláška č. 137/1998 Sb.), normativních požadavků a z podmínek vydaného územního rozhodnutí. Příslušné podklady z hlediska požární bezpečnosti obsahují náležitosti uvedené v podrobnostech v ustanovení § 41 vyhlášky č. 246/2001 Sb. Jedná se o:

- návrh koncepce požární bezpečnosti z hlediska předpokládaného stavebního řešení a způsobu využití stavby. Přitom se vychází z výšky stavby, stavebních konstrukcí, umístění stavby z hlediska předpokládaných odstupových, popřípadě bezpečnostních vzdáleností, údajů o navržené technologii a používaných, zpracovávaných nebo skladovaných látkách,
- řešení příjezdových komunikací, popřípadě nástupních ploch pro požární techniku, zajištění potřebného množství požární vody, popřípadě jiné hasební látky,
- předpokládaný rozsah vybavení objektu vyhrazenými požárně bezpečnostními zařízeními, včetně náhradních zdrojů pro zajištění jejich provozuschopnosti,
- zhodnocení možnosti provedení požárního zásahu, popřípadě vyjádření potřeby zřízení jednotky požární ochrany podniku nebo požární hlídky,
- grafické vyznačení umístění stavby s vymezením předpokládaných odstupových, popřípadě bezpečnostních vzdáleností, příjezdové komunikace a nástupní plochy pro požární techniku, připojení k sítím technického vybavení apod.

Požárně bezpečnostní řešení, které je nedílnou součástí dokumentace pro vydání stavebního povolení, obsahuje podle ustanovení § 41 vyhlášky č. 246/2001 Sb.:

- seznam použitých podkladů pro zpracování,
- stručný popis stavby z hlediska stavebních konstrukcí, výšky stavby, účelu užití, popřípadě popisu a zhodnocení technologie a provozu, umístění stavby ve vztahu k okolní zástavbě,
- rozdělení stavby do požárních úseků,
- stanovení požárního rizika, popř. ekonomického rizika, stanovení stupně požární bezpečnosti a posouzení velikosti požárních úseků,
- zhodnocení navržených stavebních konstrukcí a požárních uzávěrů z hlediska jejich požární odolnosti,
- zhodnocení navržených stavebních hmot (stupeň hořlavosti, odkapávání v podmínkách požáru, rychlost šíření plamene po povrchu, toxicita zplodin hoření apod.),
- zhodnocení možnosti provedení požárního zásahu, evakuace osob, zvířat a majetku a stanovení druhů a počtu únikových cest, jejich kapacity, provedení a vybavení,
- stanovení odstupových, popřípadě bezpečnostních vzdáleností a vymezení požárně nebezpečného prostoru, zhodnocení odstupových, popřípadě bezpečnostních vzdáleností ve vztahu k okolní zástavbě, sousedním pozemkům a volným skladům,
- určení způsobu zabezpečení stavby požární vodou včetně rozmístění vnitřních a vnějších odběrních míst, popřípadě způsobu zabezpečení jiných hasebních prostředků u staveb, kde nelze použít vodu jako hasební látku,
- vymezení zásahových cest a jejich technického vybavení, opatření k zajištění bezpečnosti osob provádějících hašení požáru a záchranné práce, zhodnocení příjezdových komunikací, popřípadě nástupních ploch pro požární techniku,

- stanovení počtu, druhů a způsobu rozmístění hasicích přístrojů, popřípadě dalších věcných prostředků požární ochrany nebo požární techniky,
- zhodnocení technických, popřípadě technologických zařízení stavby (rozvodná potrubí, vzduchotechnická zařízení, vytápění, apod.) z hlediska požadavků požární bezpečnosti,
- stanovení zvláštních požadavků na zvýšení požární odolnosti stavebních konstrukcí nebo snížení hořlavosti stavebních hmot,
- posouzení požadavků na zabezpečení stavby požárně bezpečnostními zařízeními, následně stanovení podmínek a návrh způsobu jejich umístění a instalace do stavby (dále jen „návrh“); návrh vždy obsahuje:
 1. způsob a důvod vybavení stavby vyhrazenými požárně bezpečnostními zařízeními, určení jejich druhů, popřípadě vzájemných vazeb,
 2. vymezení chráněných prostor,
 3. určení technických a funkčních požadavků na provedení vyhrazených požárně bezpečnostních zařízení, včetně náhradních zdrojů pro zajištění jejich provozuschopnosti,
 4. stanovení druhů a způsobu rozmístění jednotlivých komponentů, umístění řídících, ovládacích, informačních, signalizačních a jistících prvků, trasa, způsob ochrany elektrických, sdělovacích a dalších vedení, zajištění náhradních zdrojů, apod.,
 5. výpočtovou část,
 6. stanovení požadavků na obsah podrobnější dokumentace,
- rozsah a způsob rozmístění výstražných a bezpečnostních značek a tabulek, včetně vyhodnocení nutnosti označení míst, na kterých se nachází věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení.

Vyžaduje-li to rozsah stavby nebo v případě požadavku orgánu státního požárního dozoru tvoří nedílnou součást požárně bezpečnostního řešení výkresy požární bezpečnosti zpracované podle normativních požadavků. Výkresy požární bezpečnosti stavby³⁾ obsahují

- grafické označení požárních úseků včetně uvedení stupně požární bezpečnosti,
- požární odolnost stavebních konstrukcí a požárních uzávěrů,
- vyznačení únikových cest, směrů úniku a východů do volného prostoru, celkový počet unikajících osob a počty osob unikajících jednotlivými směry,
- schéma vybavení požárně bezpečnostními zařízeními,
- zdroje požární vody (vnější a vnitřní odběrní místa),
- umístění hlavních uzávěrů vody, plynu popřípadě dalších rozvodů, umístění hlavních vypínačů elektrické energie,
- způsob rozmístění a druhy hasicích přístrojů, bezpečnostních značek a tabulek,⁴⁾

³⁾ ČSN 01 3495 Výkresy ve stavebnictví – Výkresy požární bezpečnosti staveb.

⁴⁾ Například ČSN ISO 3864 Bezpečnostní barvy a bezpečnostní značky, ČSN 01 8013 Požární tabulky.

- vyznačení požárně nebezpečného prostoru stavby a sousedních objektů, přístupových komunikací, nástupních ploch pro požární techniku a zásahových cest.

Rozsah zpracování a obsah požárně bezpečnostního řešení může být v jednotlivých případech, v závislosti na rozsahu a velikosti stavby, přiměřeně omezen nebo rozšířen. Vždy však musí být dostatečným podkladem pro posouzení požární bezpečnosti navrhované stavby. V odůvodněných případech může být součástí požárně bezpečnostního řešení expertní zpráva nebo expertní posudek. Expertní zpráva ani expertní posudek však nezavazují projektanta zodpovědnosti za správnost a proveditelnost navrhovaného projektového řešení.

QUALITY RECORD

Název	Požárně bezpečnostní řešení staveb
Popis	Každá stavba v České republice musí být provedena v souladu s veřejným zájmem, zejména s územně plánovací dokumentací, cíli a záměry územního plánování, obecnými technickými požadavky na výstavbu, technickými požadavky na stavby a zájmy chráněnými zvláštními předpisy. Splnění stavebně technických podmínek požární bezpečnosti staveb a technologií se prokazuje požárně bezpečnostním řešením stavby nebo obdobnou dokumentací, která je nedílnou součástí projektové dokumentace ověřené stavebním úřadem podle stavebního zákona. Tato lekce prezentuje zásady řešení požární bezpečnosti staveb.
Kategorie	Požadavky na stavby
Název souboru	2-3_Pozarne_bezpecnostni_reseni.pdf
Datum vytvoření	15. 1. 2007
Autor	Ing. Zdeněk Hošek
Klíčová slova	Územní řízení; Stavební řízení; Užívání staveb; Projektová dokumentace staveb; Vybrané činnosti ve výstavbě; Projektant; Požárně bezpečnostní řešení stavby; Odstupová vzdálenost; Požárně nebezpečný prostor; Evakuace; Zdroje požární vody; Vyhrazené požárně bezpečnostní zařízení; Přístupové komunikace; Nástupní plochy pro požární techniku.